

Warszawa, dnia 3 grudnia 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa
tel.: 022 696 55 44, fax: 022 629 60 79

ZBIA/500/64-1/2008/KC

Szanowny Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Wielce szanowny Panie Premierze,

Z zalem przyjąłem jednoznaczny krytykę projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw oraz decyzję Rady Legislacyjnej o nierekomendowaniu projektu do dalszych prac legislacyjnych.

Nie zgadzam się ze stwierdzeniem Rady Legislacyjnej, co do idei tworzenia lokalnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zdaniem Rady „wątpliwości budzi rozszerzenie zakresu działań organów władzy publicznej o tworzenie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z pewnością tworzenie takich programów pochłonie duże koszty, a ich skuteczność na dzień sporządzania opinii nie jest oczywiście przesądzona”.

W mojej ocenie budowa systemu przeciwdziałania przemocy w oparciu o struktury samorządowe jest jednym z warunków umożliwiających dzieciom skuteczną ochronę przed krzywdzeniem.

Za całkowicie nieprawdziwe uważam wyciągnięte przez Radę Legislacyjną wnioski, że wprowadzenie do Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego zakazu fizycznego karania dzieci „wyliminuje z systemu wychowawczego kary, pozostawiając rodzicom wyłącznie nagrody”. Chcę zwrócić uwagę, iż art. 95 § 2 KRO nadal nakłada na dziecko obowiązek posłuszeństwa względem rodziców. Wychowanie dziecka powinno opierać się na systemie nagród – motywujących dziecko do określonych, pożądanych zachowań i kar – mających na celu eliminowanie zachowań niepożądanych.

Projekt przedmiotowej ustawy zakłada wprowadzenie zakazu stosowania względem dziecka 3 rodzajów przemocy: kar fizycznych, zadawania cierpień psychicznych oraz poniżania dziecka.

Z punktu widzenia pedagoga nie mogę zgodzić się z twierdzeniem, że „**bez stosowania elementów przymusu i przemocy nie sposób zapewnić nawet elementarnego bezpieczeństwa małemu dziecku**”. Wprowadzenie zakazu stosowania „**kar fizycznych, cierpień psychicznych oraz poniżania**” w żaden sposób nie ingeruje w system wychowawczy, a jedynie wykluczy z niego zachowania niepożądane mające znamiona przemocy. Pochwała przemocy w jakiegokolwiek formie jest bardzo niebezpieczna.

Proponowane zmiany do Kodeksu Postępowania Karnego, mające na celu ochronę ofiar przemocy tj. zakaz kontaktów sprawcy przemocy z osobą pokrzywdzoną czy nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z ofiarą, od dawna były popierane przez Rzecznika Praw Dziecka.

Zdaję sobie sprawę, że wprowadzenie do ustawodawstwa - zakazu stosowania kar fizycznych oraz możliwości zawieszenia władzy rodzicielskiej w stosunku do rodzica podejrzanego o stosowanie przemocy - bez szerokiej kampanii edukacyjnej może spowodować szereg negatywnych skutków. Działania uświadamiające na rzecz wzmocnienia więzi rodzinnych, pomoc rodzicom w odpowiedzialnym wychowywaniu dzieci powinny być priorytetem, jeżeli dążymy do rzeczywistej zmiany społecznego stosunku do problemu karcenia dzieci.

Przywiązuję wielką wagę do przeciwdziałania zjawisku przemocy wobec dzieci dlatego będę monitorował działania Rządu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Doświadczenia wynikające ze sprawowania tak szczególnego urzędu, skłaniają mnie do stwierdzenia, iż jest to jeden z najbardziej dramatycznych problemów społecznych, wymagający podjęcia natychmiastowych środków zaradczych opartych zarówno o edukacyjne oddziaływania profilaktyczne, jak i istotne zmiany w prawie.

z wyrazami szacunku
Marek Piłchowski

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

Warszawa, dnia 7 stycznia 2009 r.

DPS-II-073-6887-1-MB/09

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

Szanowny Panie Rzeczniku,

Serdecznie dziękuję za stanowisko do wydanej przez Radę Legislacyjną opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, wyrażone w piśmie z dnia 3 grudnia 2008 r. znak: ZBIA/500/64-1/2008/KC.

Podobnie jak dla Pan Rzecznik, ja również sądzę, że krzywdzenie dzieci jest w obecnej chwili jednym z najbardziej dramatycznych problemów społecznych i wymaga podjęcia różnorodnych działań, tak o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym, ale również zmian w polskim systemie prawa.

Dlatego też Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej podjęło inicjatywę dokonania zmian legislacyjnych wprowadzając nowe mechanizmy i narzędzia, w celu bardziej skutecznej walki z krzywdzeniem dzieci w Polsce.

Jednym z nich ma być możliwość odebrania opiekunom, przez pracowników socjalnych przy udziale Policji lub pracowników ochrony zdrowia, dziecka gdy istnieje bezpośrednie zagrożenie jego życia lub zdrowia, zwłaszcza gdy opiekun dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem innych środków odurzających.

Kolejna zmiana w projekcie omawianej ustawy, która ma przede wszystkim wpłynąć na zmianę świadomości społeczeństwa, to przepis, zgodnie z którym świadkowie przemocy powinni zawiadomić o zdarzeniu Policję, prokuratora bądź też inną instytucję zajmującą się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W trakcie prac legislacyjnych projektowane są również zmiany do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zgodnie z którymi dla osób wykonujących władzę rodzicielską, opiekę lub pieczę nad małoletnim, wprowadzony zostanie zakaz stosowania wszelkich form karcenia polegających na zadawaniu cierpień fizycznych lub psychicznych, naruszających godność małoletniego.

Mam nadzieję, że przyjęcie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zmian omawianej ustawy w proponowanym przez Rząd kształcie w znacznym stopniu ograniczy zjawisko przemocy w rodzinie zwłaszcza zapewni bezpieczeństwo dzieciom.

Obok trwających prac legislacyjnych w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci, podejmowane są ogólnopolskie akcje uświadamiające społeczeństwu konieczność bezwzględnego reagowania na krzywdę dziecka.

Akcje te prowadzone są na szczeblu centralnym oraz lokalnym za pośrednictwem Marszałków Województw.

Celem ogólnopolskiej kampanii jest:

- zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy związane z przeciwdziałaniem przemocy - podnoszenie społecznej wrażliwości w odniesieniu do zjawiska przemocy w rodzinie,
- poszerzenie poziomu wiedzy obywateli na temat przemocy wobec dzieci,
- zmiana postaw rodziców wobec swoich dzieci,
- podniesienie profesjonalizacji pracowników :pierwszego kontaktu.

Ogólnopolska akcja społeczna podzielona została na trzy etapy. Pierwszym z nich jest rozpoczęta we wrześniu kampania pod nazwą **KOCHAM – NIE BIJĘ**, która trwała do końca października.

Adresatami akcji były:

- osoby doznające przemocy;
- dzieci i młodzież;
- rodzice;
- przedstawiciele instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- sprawcy przemocy.

W kampanii wykorzystywane zostały przede wszystkim spoty telewizyjne, w których uczestniczyły znane postaci pokazujące jak należy właściwie dbać o swoje dziecko.

W grudniu ubiegłego roku rozpoczęta została druga część Kampanii pod nazwą **KOCHAM – REAGUJĘ**, która była skierowana do ogółu społeczeństwa zachęcając je do reagowania

na przypadki krzywdzenia dzieci..

W Kampanii wykorzystywane były:

- spoty telewizyjne,
- spoty radiowe,
- plakaty,
- ulotki,
- broszury,
- strona internetowa Krajowego Centrum Kompetencji,
- całodobowy telefon interwencyjny prowadzony przez Krajowego Centrum Kompetencji.

Opracowane przez partnerów zaangażowanych w Kampanię (Krajowe Centrum Kompetencji oraz Fundację Dzieci Niczyje), a wyprodukowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej plakaty, ulotki i broszury zostały przekazane Marszałkom Województw w celu dalszej dystrybucji materiałów do samorządów gminnych i powiatowych.

Natomiast od stycznia do końca kwietnia 2009 roku będzie trwała dwuetapowa kampania edukacyjna skierowana do rodziców na temat wychowania bez przemocy. Styczeń-luty; pierwszy etap kampanii, skierowany do ogółu rodziców. Marzec-kwiecień: drugi etap skierowany do rodziców dzieci w wieku od 0-3 lat. W kampanii zostaną wykorzystane:

- spoty telewizyjne,
- spoty radiowe,

- billboardy,
- plakaty,
- ulotki,
- broszury
- strona internetowa.

Na poziomie lokalnym, przez Marszałków Województw realizowane są Wojewódzkie Kampanie Społeczne, opracowane i dystrybuowane są informatory dla ofiar przemocy rodzinie. Samorząd wojewódzki jest również, w ramach Kampanii, w trakcie realizacji interdyscyplinarnych szkoleń dla grup zawodowych stykających się z problematyką dziecka krzywdzonego, które mają podnieść profesjonalizację służb.

W realizację wszystkich działań, dla ich powodzenia, muszą być jednak zaangażowani przedstawiciele tak administracji rządowej i samorządowej i powinni być przekonani co do słuszności działań rządu na rzecz zmniejszenia zjawiska krzywdzenia dzieci.

Nie wyobrażam sobie dalszych działań w omawianym obszarze, bez wzmocnienia systemu profilaktyki, którą uznaję za najbardziej skuteczną formę reagowania i uprzedzania tragicznych zdarzeń. Koszty i to nie tylko finansowe, przeznaczane na działania profilaktyczne, o których napisano w opinii Rady Legislacyjnej, są niewspółmierne z kosztami ponoszonymi wtedy, gdy często bywa za późno i nie można już skutecznie dziecku pomóc.

Tym bardziej cieszy mnie fakt tożsamego stanowiska w sprawie, wyrażonego przez Pana Rzecznika w przesłanym piśmie do Pana Donalda Tuska - Prezesa Rady Ministrów.

Mam nadzieję, że Biuro Rzecznika Praw Dziecka stanie się partnerem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w realizacji różnych działań na rzecz zmniejszenia zjawiska krzywdzenia dzieci, a Pan Rzecznik będzie orędownikiem dalszych moich działań.

Z poważaniem

MINISTER
[Podpis]
Szymon Peltus